

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2021-597

22.6.2021

Oslo Pensjonsforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Lærer – basketball – avrevet akilles –arbeidsulykke – yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede fikk avrevet akillessen under basketballspill på jobb som lektor. Det var ingen nærkontakt med andre. Skaden oppsto i forbindelse med en skoleavslutning hvor forsikrede var satt til å arrangere leker og aktiviteter for elevene. Forsikrede underviste normalt i historie og samfunnsfag i klasserom uten fysiske anstrengelser. Saken reiste spørsmål om forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke. Nemnda bemerket at det ikke var opplysninger om forhold som innebar at den fysiske belastningen som følge av basketballspill i dette tilfellet medførte noen ekstraordinær belastning eller påkjenning. Skaden oppsto som følge av forsikredes egen forkjære kroppsbevegelse og en slik hendelse anses ikke som en arbeidsulykke. Hendelsen falt utenfor det avdempede ulykkesbegrepet og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (lektor, f. 1977) fikk venstresidig avrevet akillessene under basketballspill på jobb 18.6.20.

I oversendelse av skademelding til selskapet opplyste arbeidsgiver 27.8.20:

Skaden ble ikke innmeldt med det samme (og samtidig som den ble meldt til NAV). Dette da jeg snakket med en saksbehandler hos dere som sa at en slik type skade og årsaksforløp, ikke ble betraktet som yrkesskade ...

Melding ble likevel innsendt da forsikrede ønsket dette. I skademeldingen fremgår at det var tale om en "Avrevet akilles" som medførte sykemelding 18.6.20 til 13.8.20 før han var tilbake i fullt arbeid. Hendelsesforløpet er beskrevet slik:

Lærer spilte basket sammen med elever ute. Plutselig kjente han store smerter i foten. Det var ingen nærkontakt med andre da det skjedde. Han dro til legevakten og fikk da diagnosen avrevet akilles. Dette var i forbindelse med et skoleavslutningsarrangement, "Hage fiesta". Læreren, som normalt underviser i historie og samfunnsfag, var satt til å arrangere aktiviteter i skolegården.

Selskapet avslo kravet 15.9.20.

Forsikrede klaget på vurderingen, jf. brev 18.11.20. Hendelsen er da beskrevet slik:

I forbindelse med avslutning av skoleåret ble jeg av arbeidsgiver satt til å delta på en avslutningsfestival med organiserte aktiviteter for elevene, spesifikt å arrangere leker og aktiviteter. Ved gjennomføringen av festivalen den 18. juni 2020 deltok jeg fysisk sammen med elevene i en variant av et basketballspill, og fikk avrevet akillessenen.

Selskapet opprettholdt avslaget 8.12.20, og det er blant annet vist til at det ikke er opplyst at forsikredes deltakelse i spillet var obligatorisk.

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 5.2.21. I klagen fremgår:

Han underviser til daglig i historie og samfunnsfag. Dette gjøres gjennom undervisning i klasserommet, og er helt uten fysiske anstrengelser.

Rett før sommerferien 2020 ble han av arbeidsgiver satt til å arrangere og delta i aktiviteter i skolegården i det som skulle være en avslutningsdag. Formålet var å aktivisere elvene gjennom ulike aktiviteter. Ved gjennomføringen 18. juni 2020 deltok han derfor fysisk sammen med elevene i en variant av et basketballspill og fikk avrevet akillessenen.

Vedlagt klagen var utskrift fra <https://www.skadefri.no/kroppsdeler/legg/akillesseneruptur/> hvor det bl.a. fremgår:

... Skaden oppstår blant dem som deltar i idretter preget av raske retningsendringer og hopp, som for eksempel tennis, squash, badminton og fotball.

Skaden er også vanlig blant løpere og hoppere i friidrett, og oppstår i de fleste tilfeller uten forvarsel. Det kan for eksempel skje etter et kraftig fraspark på en fot som bærer kroppsvekten - samtidig som kneet er strukket.

Videre var det vedlagt et udatert skjema "Registrering av vold og trusselhendelser og skader mot ansatt" fremgår:

Det var 18. juni, nest siste skoledag før sommerferien, og "hagefiesta" (en slags fest/festival for elevene i vg1 og vg2) på skolen. Min rolle var å delta i og organisere aktiviteter for elevene. I perioden 12.00 - 12.30 holdt jeg og noen elever på å kaste basketball mot mål. Etter en stund bestemte vi oss for å spille "stress" eller "lightning", et spill som handler om å score raskere enn motstanderne. Det er et spill uten fysisk kontakt. Mens vi spilte dette kjente jeg plutselig en sterk smerte i akilles, som om noen slo meg med noe tungt der. Jeg falt ned, og prøvde å finne ut hva som hadde skjedd. Det ble klart at jeg hadde skadet meg, men uklart hva skaden var og hva som var årsaken. Jeg haltet deretter opp til kontoret, hvor jeg fikk hjelp til å få ispose og støttebandasje på. Jeg haltet deretter ned til skolegården, hvor en drosje hentet meg. På legevakten fikk jeg vite at akilles var revet av.

I brev 15.3.21 opplyste forsikrede:

Den aktuelle arbeidsoppgaven er ikke en fastsatt del av forsikredes daglige, ukentlige, månedlige, halv-årlige eller årlige oppgaver. Dagen for ulykken er første, og eneste gang han har utført denne oppgaven i sin nåværende stilling. Det er heller ingen automatikk i at denne oppgaven faktisk blir utført på årlig basis av noen av de ansatte ved skolen.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det er tale om en arbeidsulykke, og da at hendelsen faller innenfor det avdempede ulykkesbegrepet. Det stilles ikke krav om ytre hending, jf. HR-2005-2000-A avsnitt 51 og HR-2009-2380-A avsnitt 33. Spørsmålet i saken er om han, da han røk akillessenen, ble utsatt for en belastning som avviker fra hans normale arbeidsoppgaver, jf. HR-2009-2380-A avsnitt 35. Å arrangere og delta i aktivitetene i skolegården er et avvik fra hans daglige arbeidsoppgaver, da han normalt underviser i klasserom uten fysiske anstrengelser. Den fysiske påkjenningen basketballspillet utgjorde var altså en ekstraordinær belastning sammenlignet med belastningen som forsikrede normalt har i sin arbeidshverdag. Den aktuelle arbeidsoppgaven er ikke en fastsatt del av forsikredes daglige, ukentlige, månedlige, halv-årlige eller årlige oppgaver. Dagen for ulykken er første, og eneste gang han har utført denne oppgaven i sin nåværende stilling. Det er heller ingen automatikk i at denne oppgaven faktisk blir utført på årlig basis av noen av de ansatte ved skolen. At han deltok i basketballspillet fremstår tilfeldig, skiller seg helt fra de normale arbeidsoppgavene og innebar en klart forhøyet risiko sammenlignet med den normale arbeidshverdagen hans. Saken har likheter med ankesak 93/06564 (TRR-1993-6564) hvor en realfagslærer skadet seg da hun hoppet i tau som vikarlærer i en gymtime. Retten uttalte at det å hoppe tau lå utenfor hennes normale arbeidsområde selv om lærere var vikarer for hverandre. Retten uttalte at skadeomfanget understreket det uventede ved situasjonen. Hendelsen var en plutselig og uventet påkjenning. Forsikrede kan ikke se at foreliggende sak skal vurderes annerledes.

Selve skaden kan også være et bevismoment dersom hendelsesforløpet er uklart, jf. Rt. 2009 s. 2380-A avsnitt 36. Avrivning av akillessenen skjer i sammenheng med en eksplosiv

muskelsammentrekning, og skaden er tydelig forbundet med fysisk overbelastning. jf. vedlagt dokumentasjon fra SKADEFRI. Dette viser at han ble utsatt for en ekstraordinær belastning som ligger langt utenfor belastningen hans normale arbeidshverdag medfører.

Rt. 2006 s. 1642 avsnitt 38, som inneholder en henvisning til oppsummering av trygderettspraksis i TRR-2005-1326, gjelder i hovedsak profesjonelle idrettsutøvere eller andre som har tilsvarende aktiviteter som del av sine normale arbeidsoppgaver. Det er ikke riktig (slik selskapet gjør), gjennom tilleggsmomentene (som Høyesterett brukte i 2006-dommen da oppgavene var innenfor forsikredes normale arbeidsoppgaver), å fjerne seg fra den sentrale vurderingen av om hendelsen skjedde ved utførelse av forsikredes normale arbeidsoppgaver.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke oppfyller kravet til arbeidsulykke, herunder det avdempede ulykkesbegrepet, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a. I Rt. 2009 s. 1626 (avsnitt 29) fremgår at "det må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan enten bestå i at arbeidstakeren har utført oppgaver som ligger utenfor rammene for arbeidet, eller i at ordinært arbeid har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning." Ulykkesmomentet ligger i at forsikrede ikke var forberedt eller ikke kunne unngå den usedvanlige påkjenningen, jf. Rt. 2005 s. 1757 (avsnitt 49). Det dreier seg om en viss terskel for at det er tale om usedvanlig påkjenning eller belastning, jf. Rt. 2007 s. 882 (avsnitt 40) og LE-2019-98808. I Rt. 2006 s.1642 (avsnitt 38) oppsummerer Høyesterett de hovedmomenter som normalt vil inngå ved avgjørelsen av hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være, for at en arbeidsulykke foreligger. Blant annet legges det vekt på hvilken risiko det er ved den skadeutløsende aktivitet, i hvilken grad aktiviteten inngår i forsikredes vanlige arbeidsoppgaver, hvilken kontroll vedkommende hadde over situasjonen, involvert hastighet og kraft, om vedkommende faller, og hva skadens art kan fortelle om hendelsesforløpet.

Det er forsikrede som har bevisbyrden og må sannsynliggjøre at det foreligger en yrkesskade. Ved bevisvurderingen legges til grunn den mest tidsnære beskrivelsen, jf. Rt. 1998 s. 1565. Det er først i klagen til nemnda at det fremgår at han var forpliktet til å selv delta i aktivitetene. I denne saken er det i den mest tidsnære dokumentasjonen opplyst at han, ifm. skoleavslutning, ble satt til å arrangere uteaktiviteter for elevene ved skolen. Selv om deltakelse i basketballspill ikke kan sies å være en del av forsikredes hovedarbeidsoppgaver, kan en slik aktivitet, hvor lærerne deltar frivillig sammen med elevene ved en skoleavslutning, likevel ikke anses som så uvanlig at det ligger utenfor rammene for arbeidet. Det kan heller ikke anses som upåregnelig at alle lærere deltar i forbindelse med at det arrangeres skoleavslutninger/sommerfester ol. Normalt sett kan det ikke sies å være forbundet noen særlig risiko ved basketballspill med lærere og elever som avslutning på semesteret, og da han var satt til å arrangere aktiviteten, må han anses å være kjent med den belastningen han utsatte seg for ved frivillig å delta i spillet. Det skjedde ikke noe uvanlig eller uforutsett ved måten basketballspillet ble gjennomført på, slik at det legges til grunn at forsikrede, relativt sett, hadde kontroll over situasjonen. Skaden skyldtes ikke nærkontakt, uheldig arbeidsstilling, spesiell hastighet eller kraft, eller at han falt. Selskapet kan derfor ikke se at basketballspillet ble foretatt under så spesielle omstendigheter at det medførte en usedvanlig påkjenning eller belastning som lå utenfor arbeidets alminnelige ramme. Hendelsen kan følgelig ikke anses som en arbeidsulykke.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har vært utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i ftrl. § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I denne bestemmelsens annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrepet (en plutselig eller uventet ytre hending)

og det avdempede ulykkesbegrepet (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid).

Partene er enige om at det er det avdempede ulykkesbegrepet som er det relevante å vurdere i saken. Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning er oppfylt.

Under det avdempede ulykkesbegrepet stilles det ikke krav om at en ytre hendelse må ha påvirket hendelsesforløpet. En påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid vil i seg selv kunne være et tilstrekkelig ulykkesmoment, jf. Rt. 2005 s. 1757. I Rt. 2007 s. 882 presiserte Høyesterett at det skal noe mer til enn et "lite avvik fra normal arbeidsprosedyre", jf. avsnitt 40-41. Høyesterett la vekt på om det var noe uventet, om arbeidsoppgaven lå utenfor arbeidstakerens normale arbeidsoppgaver, om det var en vanskelig arbeidsstilling eller om det forelå andre ugunstige omstendigheter.

I Høyesteretts dom inntatt i Rt. 2009 s. 1626 fremgår det i avsnitt 29 at det "må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan enten bestå i at arbeidstakeren har utført oppgaver som ligger utenfor rammene for arbeidet, eller i at ordinært arbeid har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning." I avsnitt 35 er det videre uttalt at "(s)elv om bortrydding og stabling av tømte paller ikke inngikk i hovedarbeidsoppgavene for pakkerimedarbeiderne ved Tine Norske Meieriers anlegg på K., lå denne arbeidsoperasjonen heller ikke utenfor."

Forsikrede har anført at å arrangere og delta i aktivitetene i skolegården er et avvik fra hans daglige arbeidsoppgaver, da han normalt underviser i klasserom uten fysiske anstrengelser.

Nemnda finner at deltakelse i basketballspill er utenfor hovedoppgavene til en lærer/lektor. På den annen side er det etter nemndas syn slik at mange lærere tidvis må delta i enkelte idrettsaktiviteter med elevene, f.eks. ifm. avslutninger og lignende. På denne bakgrunn kan ikke nemnda se at deltakelsen i spillet lå utenfor rammene for arbeidet som lærer. Det forhold at forsikrede etter det opplyste ikke hadde deltatt i slik aktivitet før kan ikke være avgjørende for vurderingen. Det bemerkes videre at basketballspill ikke er forbundet med noen særlig risiko.

Etter en konkret vurdering finner nemnda at det ikke er opplyst om forhold som innebærer at den fysiske belastningen som følge av basketballspill i dette tilfellet innebar noen ekstraordinær belastning eller påkjenning. Forklaringene tilsier at forsikredes egne forkjære kroppsbevegelser forårsaket skaden. Det er da ikke tale om en arbeidsulykke, jf. blant annet Rt. 2009 s. 1626, LG-2020-87392 og nemndas avgjørelse 2020-130. Konklusjonen er etter dette at hendelsen faller utenfor det avdempede ulykkesbegrepet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Mallings (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).